

Az önkéntes mentőszervezetek és az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer kialakításának és kapcsolódási pontjainak bemutatása, az együttműködés fejlesztési lehetőségei Vas vármegyében

I. rész

Presentation of the development and interfaces of the volunteer rescue organisations and the volunteer territorial reserve system, possibilities for the development of cooperation in Vas county Part I.

Kiss Péter tő. alezredes

Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, polgári védelmi felügyelő

Email: peter.kiss@katved.gov.hu

ORCID: 0000-0002-8667-4705

Dr. Bognár Balázs Lajos tő. dandártábornok
társszerző

Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, igazgató

Email: balazs.bognar@katved.gov.hu

ORCID: 0000-0002-6029-1917

Babos Sándor őrnagy
társszerző

MH 17. Hadkiegészítő és Toborzó Iroda – Vas vármegye, irodavezető

Email: babos.peter@mil.hu

ORCID: -

Absztrakt:

Az önkéntesség, az önkéntes feladatvállalás több évszázados múltra tekint vissza a magyar társadalomban. Az önként vállalt kötelezettségek magas szintű ellátása, és a cél érdekében végzett áldozatkész munka, az a történelmi hagyomány, melyre a katasztrófavédelem az önkéntes mentőszervezetek, míg a Magyar Honvédség az önkéntes területvédelmi tartalékosok rendszerét tudta felépíteni. A két szervezet között számos kapcsolat alakult ki, melyek fejlesztése biztonságosabb környezetet biztosíthat az állampolgároknak. Tanulmányunkban a szervezetek kialakulásának elemzésén át, az együttműködés fejlesztésére keresünk a gyakorlatban is használható válaszokat.

Kulcsszavak: Önkéntesség, katasztrófavédelem, honvédelem, lakosságvédelem, polgári védelem, együttműködés, fejlesztés, képzés, módszertan, kutatás, projektek

Abstract:

Volunteering and voluntary work has a centuries-old history in Hungarian society. The high level of volunteering and sacrifice for the purpose is the historical tradition on which the disaster management has been able to build the system of volunteer rescue organisations and the Hungarian Defence Forces the system of volunteer field defence reservists. Many links have been established between the two organisations, the development of which can provide a safer environment for citizens. In our study, we look for practical answers to improve cooperation through an analysis of the development of these organisations.

Keywords: Volunteering, disaster management, national defence, public protection, civil protection, cooperation, development, training, methodology, research, projects

1. BEVEZETÉS

Az önkéntesség, az önkéntes feladatvállalás több évszázados múltra tekint vissza a magyar társadalomban. Az önként vállalt kötelezettségek magas szintű ellátása, és a cél érdekében végzett áldozatkész munka, az a történelmi hagyomány, melyre a katasztrófavédelem az önkéntes mentőszervezetek, míg a Magyar Honvédség az önkéntes területvédelmi tartalékosok rendszerét tudta felépíteni.

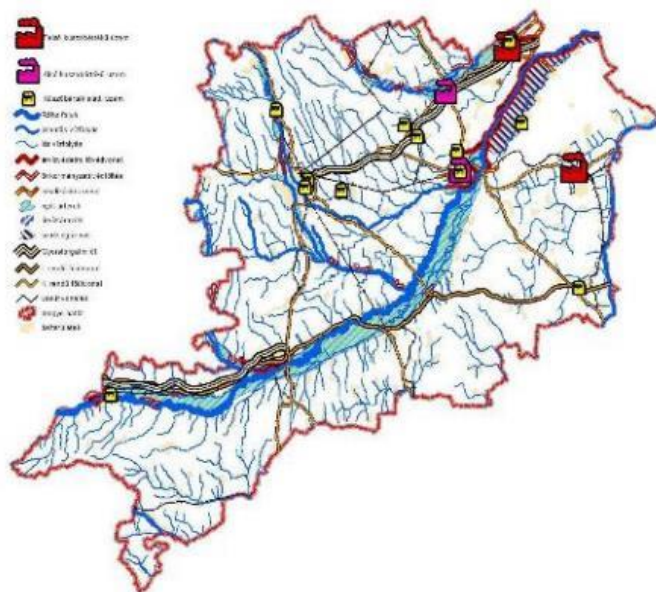
Az önkéntes mentőcsoportok kialakulását elősegítette a civil önkéntesség és szerepvállalás igénye Magyarországon, melyek például a kora újkortól kezdve az önkéntes tűzoltó egyesületek életre hívásában manifesztálódtak. Ezt erősítette, hogy a különféle káresemények elemzése, esettanulmányok készítése, kutatási anyagok összeállítása során egyre világosabbá vált, hogy a kárfelszámolásra és mentésre létrehozott állami, önkormányzati szervek személyi és technikai eszköz állománya nem minden esetben elegendő a veszélyek leküzdésére. Tipikusan ilyenek a hosszan elhúzódó vagy nagy területet érintő, tömegesen jelentkező kárfelszámolási munkálatok (árvizek, villám-árvizek elleni védekezés, viharok felszámolása), ahol a hivatásos katasztrófavédelmi szervek területvédelmi feladatai és az azonnali beavatkozási kötelezettsége nem teszi lehetővé az időigényes tevékenységet. A lakosság önmentő képességének növelése érdekében, a helyben jelentkező elhúzódó kárfelszámolási munkák ellátására, a karitatív szervezetek, az önkéntes szerveződések és szervezetek, továbbá a gazdálkodó szervezetek integrálásával, a katasztrófavédelem és a védelmi igazgatás szervezetének irányításával létrejöttek először a területi (vármegyei, fővárosi) és járási mentőcsoportok, majd a települési önkéntes mentőszervezetek.

A honvédelem által életre hívott önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer létrehozásának az volt a célja, hogy kiegészítsék, és olykor tehermentesítsék a hivatásos és szerződéses állományt. A cél elérését segítette a példa, hogy a világban mindenhol az országok védelmi képessége a hivatásos katonákon túl a felkészült és sokoldalú tartalékos erőknél nyugszik. A Magyar Honvédség ezt felismerve, olyan önkéntes tartalékos rendszert hozott létre, ahol az állampolgárok civil foglalkozásuk vagy felsőfokú tanulmányaikkal mellett önkéntesen támogatni tudják a honvédség munkáját, és részt vesznek a különféle káresemények során a segítségnyújtásban. Az önkéntesek alkalmazásának célja, hogy különleges jogrend, katasztrófa helyzet esetén ütőképes és használható erő áll rendelkezésre a helyben jelentkező feladatokra.

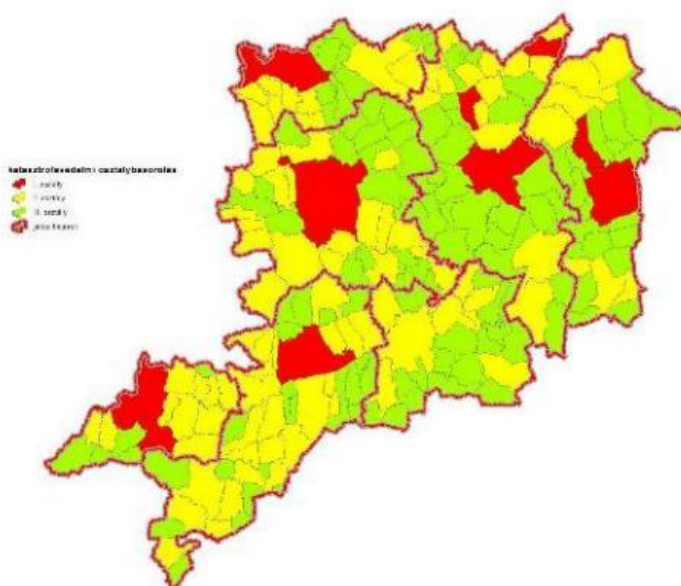
A rendszer kiépítésének jelentős lökést adott a „Zrínyi 2020-2026 program”, melynek célja, hogy korszerű eszközökkel felszerelt, a kor kihívásaira adekvát választ adó honvédséget hozzon létre, valamint ezzel egyidejűleg a társadalomból építkező háttország biztosítását is megoldja. Elsődleges cél a honvédelmi képességek fejlesztése, az ország igényeinek megfelelő képességek létrehozása, amely egyúttal teljesíti a NATO-követelményeket is. A program központjában az ember, a katona áll. A program két részre oszlik, a honvédelmi és a haderő-fejlesztési ágra, melyek közül a honvédelmi ág feladata biztosítani a megfelelő tartalékot és utánpótlást a honvédelem számára. A humán erőforrások fejlesztése mellett kiemelt célja a honvédség összes átfogó képességének és fegyverrendszerének modernizációja, a csapatok új és korszerű egyéni harcászati felszerelésekkel, valamint lehetőleg hazai gyártású eszközökkel való ellátásuk [1].

A program része a kézfegyver-gyártás, A tervek szerint a kézfegyver-gyártás mellett a légierő és a szárazföldi haderőnem valamennyi területét modernizálják; megújul a logisztika, a katonaegészségügy és a vezetés-irányítási rendszer, megvalósul a híradó-informatikai és a tábori vezetési rendszer modernizációja és fejlesztése is. Továbbfejlesztik a különleges műveleti képességeket is, továbbá kiemelt figyelmet kap a kibervédelem is. A fejlesztések által ad a kormányzat válaszokat az új biztonsági kihívásokra és veszélyekre [1].

A fejlesztések egyik kézzel fogható hozadéka, hogy az ország 197 járásában, hasonlóan a járási önkéntes mentőcsoportokhoz, van önkéntes területvédelmi tartalékos alakulat.

1. kép Vas vármegye veszélyeztetettsége,
forrás: Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, (a továbbiakban: Vas VMKI)

2. kép Vas vármegyei települések katasztrófavédelmi osztályba sorolása, forrás: Vas VMKI

2. JÁRÁSI MENTŐCSOPORTOK JELLEMZŐI

2.1 A járási mentőcsoportok kialakulásának előzményei

A Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója, 2013 évben a megyei mentőcsoportok rendszerbeállításának és alkalmazásának eredményességét látva elhatározta, hogy területi szinten, az akkoriban új közigazgatási struktúrához igazítva, új helyben bevethető mentőcsapat struktúrát kell kidolgozni. A struktúra kidolgozására a megyei polgári védelmi főfelügyelő vezetésével munkabizottság került létrehozásra, ahol a polgári védelmi felügyelők mellett a járási katasztrófavédelmi megbízottak és a műszaki szakterület is képviseltette magát. A kidolgozás első lépéseként a Magyarországon és a megyénkben 2000 és 2012 közötti időszakban bekövetkezett veszélyhelyzetek elemzését végezte el a munkacsoport.

Következtetéseket fogalmaztak meg, miszerint a kárfelszámolásra és mentésre létrehozott állami, önkormányzati szervek személyi és technikai eszköz állománya nem minden esetben elegendő. Beigazolódott, hogy vannak olyan feladatok, amelyeket az elsődleges beavatkozó szervek alaprendeltetésükből adódóan zökkenőmentesen ellátnak (pl. a tűzoltás és műszaki-mentés), de hosszan elhúzódó kárfelszámolási munkálatokat (árvízies, villámárvízies elleni védekezés, viharkárnál épületek bontása, fóliázása) nem tudnak maradéktalanul elvégezni, mert a területvédelem feladatai, és az azonnali beavatkozási kötelezettség ezt nem teszi lehetővé [2].

3. kép Munkacsoport értekezlet 2013. január, forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

Ebből kiindulva tett javaslatot a munkacsoport arra, hogy a karitatív szervezetek, az önkéntes szerveződések és szervezetek, továbbá a gazdálkodó szervezetek integrálásával a Vas Megyei Védelmi Bizottság elnökének egyetértésével, a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság szakmai irányításával, igazodva a 2013. január 01-től bevezetett közigazgatási struktúrához, járási mentőcsoportok kerüljenek megalakításra, amelyek elsősorban saját járásuk területén belül alkalmazhatók. Ezt követően a munkacsoport az igazgató irányításával egy elgondolást dolgozott ki a rendszer kialakítására és a rendszerbeállítás menetrendjére 2013. január 17-én, majd a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatójának jóváhagyását követően megkezdődött Vas megyében a rendszer felépítése.

Alapelv volt, hogy a járási mentőcsoportok szükség esetén a szomszédos járásokban, Vas megye területén és Magyarország bármely részén, segítségnyújtási feladatokban tudjanak közreműködni [2].

2.2 Jogi háttér

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) lehetővé tette önkéntes polgári védelmi szervezetek létrehozását, így ez a forma szolgált a járási mentőcsoportok megalakításának jogszabályi alapjául.

A Törvény 2. § (1) bekezdése alapján, a védekezést és a következmények felszámolását az erre a célra létrehozott szervek és a különböző védekezési rendszerek működésének összehangolásával, az állampolgárok, valamint a polgári védelmi szervezetek, a gazdálkodó szervezetek, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az állami meteorológiai szolgálat, az állami mentőszolgálat, a vízügyi igazgatási szervek, az egészségügyi államigazgatási szerv, az önkéntesen részt vevő civil szervezetek és az erre a célra létrehozott köztestületek, továbbá nem természeti katasztrófa esetén annak okozója és előidézője, az állami szervek és az önkormányzatok (a továbbiakban együtt: katasztrófavédelemben részt vevők) bevonásával, illetve közreműködésével kell biztosítani.

A Törvény 18. § (1) bekezdése szerint, az önként jelentkező társadalmi és karitatív szervezetek a katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő feladatok ellátásában a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetekkel kötött megállapodás alapján vesznek részt [3].

A civil szervezetek tagjai önként vállalhatják a közreműködést, de beosztásuk és felkészítésük már a Törvény, és az annak végrehajtására kiadott 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendeletben (továbbiakban: Kormányrendelet) foglaltak szerint történik. Ez azt jelenti, hogy a csoport tagjai önként vállalták a polgári védelmi kötelezettség szerinti polgári védelmi szervezetbe való beosztást [3].

A Törvény alapján területi polgári védelmi szervezeteket kell létrehozni annak a polgári védelmi feladatnak a végrehajtására, amelyet a települési polgári védelmi szervezetek nem képesek ellátni. A Törvény 11. § (2) bekezdés h) pontja alapján a területi védelmi bizottság elnöke felelős a polgári védelmi kötelezettségen alapuló területi polgári védelmi szervezetek létrehozásáért [3].

A Kormányrendelet 9. § (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy a területi védelmi bizottság elnöke a katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő feladatainak ellátása során, meghatározza a védekezés területi feladatait, ellenőrzi azok végrehajtását, illetve elrendeli a területi polgári védelmi erők bevonását [4].

A fentiek figyelembevételével felmérésre kerültek a megye területén lévő azon társadalmi szervezetek és gazdálkodó szervek, amelyek bevonása a katasztrófavédelmi feladatokba célszerű, és a feladat végrehajtást segíti, majd a Kormányrendeletben meghatározott együttműködési megállapodást kötött velük az igazgatóság, melyben vállalják a járási mentőcsoportok támogatását és az ezzel kapcsolatos mindennemű kötelezettséget.

A katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet (továbbiakban: BM rendelet) határozza meg a polgári védelmi szervezetek felépítését, egységeit, így a járási mentőcsoportok, mint területi polgári védelmi szervezetek felépítését is. A járási mentő szervezetek állománya kizárólag önkéntes jelentkezés útján állt össze, az adott területen tevékenykedő speciális képességekkel bíró civil és gazdálkodó szervezetek betagozódásával. A feladatuk elsősorban az adott járás területén jelentkező azonosított kockázatok és veszélyek elleni védekezésben való részvétel [5].

A fentiek figyelembevételével történt, hogy létrehozásukhoz a területi polgári védelmi szervezeti formát találta a munkacsoport a legoptimálisabbnak, mely egyrésztől biztosítja a megyei kereteken belüli létrehozást, a megyei védelmi bizottság elnökének és a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (továbbiakban: BM OKF) kompetenciáját, másrésztől biztosítja a bevont erők és eszközök jogvédelmét.

A 2013-tól kialakult jogszabályi háttérrel, 2022-ben, jelentősen módosította a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény (továbbiakban: VBÖ) és a végrehajtására kiadott csatlakozó kormányrendeletek. A VBÖ a védelmi és biztonsági kötelezettségek rendszerébe emelte a polgári védelmi kötelezettséget és kivette a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény hatálya alól [6].

A VBÖ hatására kikerült a 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendeletből a polgári védelmi szervezetekkel kapcsolatos szabályozás, és helyette a polgári védelmi kötelezettségről szóló 402/2022. (X. 24.) Korm. rendeletben jelentek meg a szabályok. A 402/2022. (X. 24.) Korm. rendelet deklarálja többek között a polgári védelmi szervezetek alkalmazásának, az ideiglenes polgári védelmi szolgálatnak, és a polgári védelmi kiképzésnek a szabályait [7].

Természetesen a jogszabályok mellett számos belső szabályozó eszköz is rendelkezik, valamint már 2013-tól rendelkezett, a mentőcsoportokkal kapcsolatos tevékenységről, az abban résztvevő személyekről, illetve a katasztrófavédelem feladatairól. Ilyen belső szabályozók:

- 6/2013. (X.31.) BM OKF utasítás a Nemzeti Minősítési Rendszer alapkövetelményeiről
- BM OKF főigazgató 49/2014. számú intézkedése a hivatásos tűzoltóparancsnokok, tűzoltóparancsnok-helyettesek, katasztrófavédelmi őrsparancsnokok és a katasztrófavédelmi megbízottak polgári védelmi és védelmi igazgatási feladatairól
- BM OKF főigazgató 57/2014. számú intézkedése a polgári védelmi szervezetek riasztási gyakorlatáról
- 6/2018. (VI.12.) BM OKF utasítás a polgári védelmi szervezetek megalakításával, riasztásával, valamint katasztrófaveszély és veszélyhelyzet esetén történő alkalmazásával kapcsolatos feladatokról
- BM OKF főigazgató 18/2018. számú intézkedése a Nemzeti Minősítési Rendszer gyakorlatai tartásának rendjéről és a minősítő bizottsági tagok kijelöléséről
- BM OKF főigazgató 13/2019. számú intézkedése a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Kiképzési Szabályzatának kiadásáról szóló 85/2014. számú BM OKF főigazgatói intézkedés módosításáról
- BM OKF főigazgató 58/2020. számú intézkedése a hivatásos katasztrófavédelmi szerv Kiképzési Szabályzatának kiadásáról
- 2/2021. (II.19.) BM OKF utasítás a polgári védelmi szervezetek 2021. évi katasztrófavédelmi felkészítésének rendjéről
- 6/2021. (IX.17.) BM OKF utasítás a Nemzeti Minősítési Rendszerről

A fentiek alapján látható, hogy a mentőcsoportok rendszere széleskörű jogi szabályozást igényelt és igényel ma is, melyek betartása és betartatása nemcsak a katasztrófavédelem, hanem az önkéntesek feladata is.

2.3 Szervezeti felépítés

Alapelvként az önkéntesség erősítése, „A katasztrófavédelem nemzeti ügy.” deklarálása került feltüntetésre. A járési mentőcsoportok, mint önkéntes polgári védelmi szervezetek, létrehozásával a járásokban esetlegesen bekövetkező katasztrófák és veszélyhelyzetek hatékony kezeléséhez, felszámolásához, a lakosság alapvető ellátásának megteremtéséhez, és az eredeti helyzet visszaállításának biztosításához szükséges bázis alakult ki. A mentőcsoportok az adott járásokban működő a katasztrófák elleni védekezésbe bevonható civil és gazdálkodó szervezetekre (búvár tevékenység, alpintechnika, egészségügyi tevékenység, karitatív tevékenység, rádióamatőr, kutya kiképzés és kutyás keresés-mentés, önkéntes tűzoltó, polgárőr, stb.) alapozva kerültek megszervezésre [2].

A mentőcsoportok társadalmi, karitatív és gazdálkodó szervezetekből épülnek fel, akik az önkéntesség, a fizikai alkalmasság és szakmai felkészültség alapján megfelelő felkészítés után képessé váltak a feladatok ellátására. A vezetés és a logisztika a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet helyi szervének közreműködésével valósul meg [2].

A mentőcsoportok az alábbi egységekből állnak fel:

- Vezetési egység;
- Kutatási-Mentési egység;
- Műszaki Kárelhárítási egység;
- Egészségügyi egység;
- Logisztikai egység.

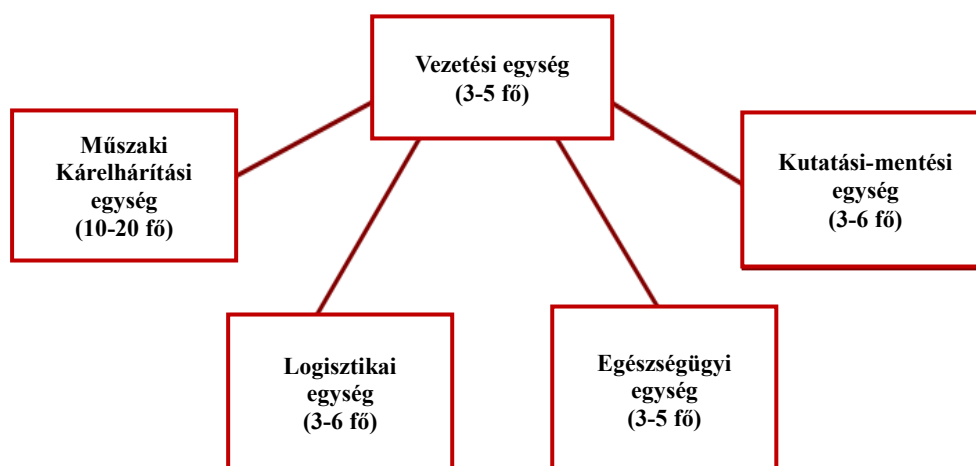
A mentőcsoportok minimális létszáma 25 fő, maximális létszámuk nem meghatározott.

A bevont önkéntes szervezetek többsége azonnali készenléti rendszerben működik, ezért a riasztástól számított 3 órán belül megkezdik a vonulást a kórhelyre [2].

Kivételt képezhetnek azon önkéntes szervezetek, ahol nincs állandó készenlét, ebben az esetben a riasztástól számított 6 órán belül kezdik meg a vonulást a kórhelyre.

Az önkéntes mentőszervezetek elvi felépítése

Valamennyi szervezetnek, a helyi specifikumok figyelembevételével, azonos a felépítése.

Az egységeket egységvezető vezeti.

1. ábra Az induláskor felvázolt elvi szervezeti felépítés, készítette: a szerző

2.4 Alkalmazás lehetőségei

Elsősorban a megalakítási helyeként megjelölt járás védelmére, valamint a vármegye megsegítésére alakultak meg a járási mentőcsoportok, amelyek képesek a vármegye veszélyeztetettségéből adódó helyzetek során jelentkező olyan komplex kárelhárítási szakfeladatok ellátására, amelyekre az elsődleges beavatkozók erői, jellegükből adódóan teljeskörűen nem képesek [2].

A szervezetek alkalmazására akkor kerülhet sor, ha az arra rendelt szervek erőforrásai nem elegendők a veszély kezeléséhez, illetve a lakosság, a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme indokoltá teszi. A szervezet minden esetben a kárfelszámolást irányító területi (helyi) szerv vezetője által kijelölt helyszíni műveletirányítónak kerül alárendelésre [2].

A mentőcsoportok járási szinten, a veszélyeztetett település polgármestere kezdeményezésére, a területi védelmi bizottság elnökének döntése alapján, a vonatkozó jogszabályok szerint kerülhetnek alkalmazásra [2].

Vármegyei szinten, a veszélyeztetett település polgármestere és a helyi védelmi bizottság elnökének kezdeményezésére, a területi védelmi bizottság elnökének döntése alapján a vonatkozó jogszabályok szerint alkalmazhatók.

Országhatáron belül, más vármegye kezdeményezésére a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter rendelkezése alapján.

Főszabály szerint a járási mentőcsoportok, mint területi polgári védelmi szervezetek működési területe a megalakításának alapjául szolgáló közigazgatási egység [2].

A BM rendelet 35. § (1)-(2) bekezdése értelmében, amennyiben a területi polgári védelmi szervezet alkalmazására a szervezése alapjául szolgáló közigazgatási egység határára kívül kerül sor,

irányításáért és a mentési tevékenység feltételeinek biztosításáért azon területi védelmi bizottsági elnök felelős, ahol a polgári védelmi szervezet a tevékenységet kifejti.

A mentőcsoportok egyidejűleg, vagy a kialakult helyzet függvényében részenként, esetleg csökkentett létszámmal is alkalmazhatók. Vármegyén kívüli beavatkozás esetén az irányításáért és a mentési tevékenység feltételeinek biztosításáért azon területi védelmi bizottsági elnök felelős, ahol a mentőcsoport a tevékenységét végzi [5].

4. kép Mentőcsoport beavatkozás Rába árvíznél, 2013. február 27.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

Természetesen adódhatnak olyan helyzetek - akár vármegyén belül, vagy más területen – amikor szükség van ugyan speciális feladatok végrehajtására, de a helyzet kezelése nem indokolja a mentőcsoport alkalmazását (pl. eltűnt személy keresése, viharkárok felszámolása, stb.). Ebben az esetben a mentőcsoport részét képező, de önálló civil szervezet felajánlhatja segítségét, illetve segítséget nyújthat a nemzeti minősítésének megfelelően önállóan, a saját működési rendjének előírásai szerint. Ebben az esetben az igazgatóság – igény esetén – a szervezési feladatokban nyújt segítséget. A mentőcsoportok által elvégezhető feladatok:

- Műszaki mentési feladatok kézi és gépi erővel;
- Árvízvédekezési műveletek;
- Viharkárok felszámolásában való részvétel;
- Keresőkutyákkal vagy műszaki kereső berendezésekkel történő kutatás;
- Nagy tömegű tereptárgy megemelésével történő mentés;
- Vasbeton és acélszerkezetek bontása;
- Kötelekkel végzett speciális műveletek;
- Dúcolási – alá- és megtámasztási – speciális szakműveletek;
- Újraélesztési és életben tartási szakműveletek.

A járási mentőcsoporthok megalakítási helyéül a vármegyei katasztrófavédelmi igazgatóságok (továbbiakban: MKI) helyi szerveinek objektumai, vagy a járási székhelyeken működő, a katasztrófavédelemben közreműködő szervezetek objektumai kerültek kijelölésre [2].

A személyi állománytól minden esetben Nyilatkozat került felvételre. A Nyilatkozatban az adatvédelmi szabályok betartásával rögzítésre került a mozgósíthatósági kötelezettség tudomásulvétele, valamint az önkéntes hozzájárulása az értesítéshez szükséges személyi adatok (név, lakcím, vezetékes és mobiltelefon szám) nyilvántartásához és felhasználásához, amelyet csak a riasztási feladathoz lehet felhasználni (nyomtatott formában az érintett MKI helyi szervei értesítési terveinek kapcsolódó okmányaként kell tárolni). A nyilatkozat alapján értesítési adatlap készült, melyet az MKI helyi szervei értesítési terveinek mellékleteként kell tárolni [2].

A járási mentőcsoporthok személyi állományának riasztását az MKI helyi szervei értesítési terve szerint kell végrehajtani, a Vármegyei Fő és Műveletirányító Ügyleten keresztül, szükség szerint kiértesítők bevonásával. A személyi állomány riasztása lehet részleges vagy teljes.

- a) Részleges, ha a kijelölt mentőcsoporthot, vagy személyi állománya egy részét érinti.
- b) Teljes, ha a mentőcsoporthok állományának egészét érinti.

5. kép Írottka Mentőcsoporth rendszerbeállító gyakorlat, 2013. április 6.

forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

A riasztási feladatot az együttműködő önkéntes mentőszervezet (tagszervezetek) vezetőjének továbbbriasztási feladataként is végre lehet hajtani, melyet az MKI helyi szervei értesítési terve tartalmaznak [2]. A riasztás elrendelésére jogosultak körét a polgári védelmi szervezetek megalakításával, riasztásával, valamint katasztrófaveszély és veszélyhelyzet esetén történő alkalmazásával kapcsolatos feladatokról szóló 6/2018. (VI.12.) BM OKF utasítás tartalmazza.

2.5 Felkészítés, kiképzés

A mentőcsoporthok létrehozását követően végre kellett hajtani a beosztott személyi állomány alap-, illetve szakkiképzését, továbbá speciális hazai és nemzetközi terminológiákkal, módszerekkel és eljárásokkal kellett, hogy megismerkedjenek, az aktuális jogi környezetben. A személyi állomány felkészítése a BM rendelet 47-55. §-aiban foglaltak alapján történt [2].

a) Elméleti ismeretek:

- a katasztrófavédelmi és a polgári védelmi rendszer alapelemei;
- a polgári védelmi kötelezettség, a polgári védelmi szervezet, a polgári védelmi kötelezettséggel összefüggő jogok és kötelezettségek;
- a veszélyeztető hatások, a kockázatbecslés és a veszélyelhárítási tervek;
- a lakosságvédelmi feladatok, a védekezésben együttműködő szervek és szervezetek; a riasztás és értesítés, valamint az irányítási rendszer és az utasítások;
- a védekezéshez alkalmazott munkaeszközök és egyéni védőeszközök, valamint munka- és balesetvédelem;
- az adott polgári védelmi egység és szervezet feladata, a beosztásában ellátandó feladatok, azok végrehajtása és eljárási rendje;
- az egység és a szervezet függelmi viszonyai, az irányítás, a jelentés és az utasításadás rendje az egységben és a szervezetben;
- a szakfeladat ellátásához alkalmazott munkaeszközök és egyéni védőeszközök, a közreműködő szervek és szervezetek, valamint munka- és balesetvédelem, vezetéleméleti ismeretek;
- a polgári védelmi szervezetek alkalmazási szabályai, valamint a polgári védelmi szervezetek és a polgári védelmi feladatok végrehajtásában közreműködő más szervek együttes tevékenysége [2].

b) Gyakorlati ismeretek:

- nyelvismeret, szakmai, illetve kommunikációs készség, bevetés szervezési, szükséghelyzet kezelési, mentési tapasztalatok;
- kommunikáció, híradás, kapcsolattartás, jelentési rendszer, folyamatos veszélyhelyzeti tréning és készségfejlesztés;
- gyakorlás, gyakoroltatás esettanulmányok megoldásával és elemzésével;
- együttműködési készség, terepen végrehajtandó gyakorlatok [2].

c) Speciális ismeretek:

- elméleti praktikus ismeretek a segítségnyújtás jellegének megfelelően;
- a szomszédos megyékről, országról, szokásokról;
- kárhelyzetről, munkaterületről;
- együttműködőkről és közös munkavégzésről;
- pszicho-szociális ellátásról, katasztrófa pszichológiáról;
- viselkedési kódex alapelveiről [2].

d) Alkalmasság:

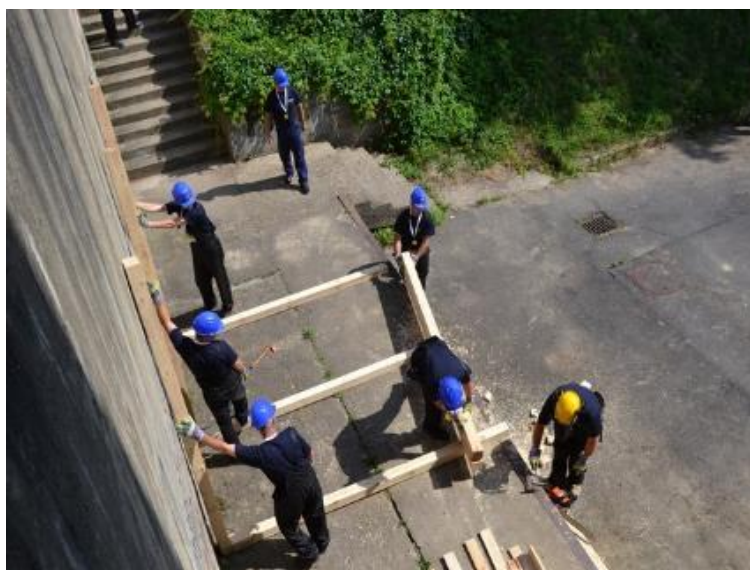
- egészségügyi, fizikai állapot, munkaalkalmasság, állandó és időleges védettség;
- pszichikai adottságok, készségek;
- fejleszthető tulajdonságok;
- stressz helyzeti felkészítés [2].

6. kép Írottkő Mentőcsoport rendszerbeállító gyakorlat, 2013. április 6.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

7. kép Borostyánkő Mentőcsoport rendszerbeállító gyakorlat, 2013. május 11.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

8. kép Hármashatár Mentőcsoport rendszerbeállító gyakorlat, 2013. június 22.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

9. kép Rába Mentőcsoport rendszerbeállító gyakorlat, 2013. szeptember 28.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

10. kép Hegyhát Mentőcsoport rendszerbeállító gyakorlat, 2013. október 19.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

11. kép Kemenesalja Mentőcsoport rendszerbeállító gyakorlat, 2013. október 26.
forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

12. kép Írottkő és Borostyánkő Mentőcsoportok összevont Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2014. június 14-15., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

13. kép Hármashatár és Hegyhát Mentőcsoportok összevont Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2014. június 27-28., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

14. kép Rába és Kemenesalja Mentőcsoportok összevont Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2014. szeptember 19-20., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

15. kép Lukácsháza Települési Mentőcsoport rendszerbeállító és Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2015. április 25., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

16. kép Borostyánkő Mentőcsoport kutyás felderítő egység Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2015. május 9-10., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

17. kép Pinkamenti települési mentőcsoportok összevont rendszerbeállító és Nemzeti Minősítő gyakorlata a SAVARIA 2015 – PINKA 2015 védelmi igazgatási és katasztrófavédelmi gyakorlat keretében, forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

18. kép Rábavölgye Mentőcsoport rendszerbeállító és Nemzeti Minősítő gyakorlata 2015. október 17., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

19. kép Írottkő és Borostyánkő Mentőcsoportok összevont Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2018. november 17., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

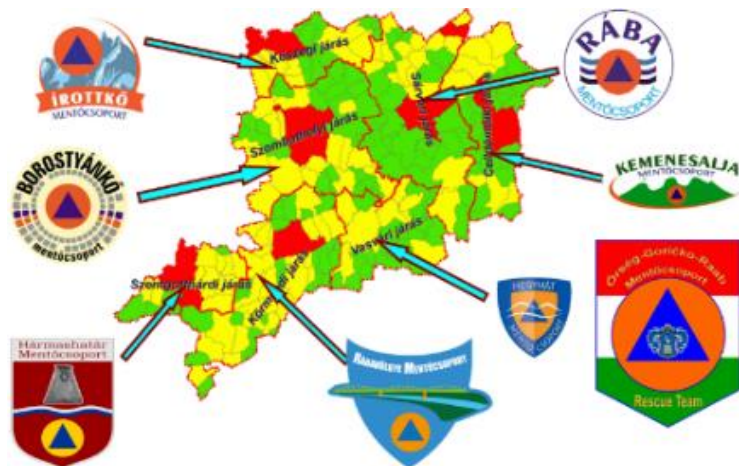
20. kép ELTE Savaria Egyetemi Központ – Savaria Mentőcsoport rendszerbeállító és Nemzeti Minősítő gyakorlata, 2019. február 12., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

21. kép A Rába és Kemenesalja Mentőcsoportok összevont Nemzeti Minősítő gyakorlata a „Vasi Védelem 2019” gyakorlat keretében, 2019. június 1., forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

22. kép A Hármashatár, a Hegyhát, és a Rábavölgye Mentőcsoportok összevont Nemzeti Minősítő gyakorlata az „Összefogás 2019” gyakorlat keretében, 2019. október 19. forrás: Vas VMKI fotóarchívuma

23. kép A járási mentőcsoportok lokációja Vas vármegyében, készítette: a szerző

A Törvényt módosító VBÖ értelmében, a polgári védelmi szervezet tagja határozattal kiképzésre és gyakorlatra osztható be (felhívás), melynek időtartama évente nem haladhatja meg kiképzés

céljából a 40, gyakorlat esetében a 72 órát. Emiatt a járási mentőcsoportoknak évente felkészítés tartása indokolt. A felkészítés előre meghatározott munkarend szerinti riasztással indul. A beérkezést követően 2-4 óra kiképzés (elméleti felkészítés) történik, majd ezt követően indul a terepen végrehajtandó gyakorlat, amely minden évben más szituációra épül, önálló terv szerint. A gyakorlati kiképzést belső normák szabályozzák [6].

3. AZ ÖNKÉNTES TERÜLETVÉDELMI TARTALÉKOS RENDSZER JELLEMZŐI

3.1 Előzmények, az Önkéntes Tartalékos Rendszer 1990-ig

Az Önkéntes Tartalékos Rendszer elsődleges alapjai évszázados hagyományokra vezethető vissza, azonban annak terjedelmi mennyisége okán, illetve a publikáció alaptézisére a teljesség igénye nélkül a szerző által vélelmezett mérföldkönek számító történeti háttér kerül bemutatásra 1990-ig.

Az önkéntes toborzáson alapuló katonaság – figyelemmel a kronológiai sorrendre – már a 18. században megjelent. Az állandó magyar katonaság felállításáról, a nemesi felkelésről és adózásról szóló 1715. évi VIII. törvénycikk [8] szabályozta az alábbiak szerint: „a nemesek, és mindazok, kiket a törvény Magyarországon ez elnevezés alatt összefoglal (bármely tisztségü, méltóságú s állásu személyek legyenek) az ország védelmére katonáskodni, tehát személyesen felkelni s illetőleg saját bandériumaikat előállítani és kiindítani tartoznak. (...) Minthogy azonban csupán ezzel emez országot elegendőképen megvédelmezni nem lehetne, sőt inkább minden eshetőségre erősebb és úgy benszülöttekből, mint külföldiekből álló rendes katonaságot kell tartani.”

A jogalkotó szándéka szerint ezen egységek személyi állománnyal történő feltöltése önkéntes alapú volt, nem kötelező sorozáson alapuló.

Az 1848-49. évi forradalom és szabadságharc időszakában kezdődött meg az önálló magyar honvédsereg felállítása, amelynek alapját elsősorban önkéntes szerveződéssel nemzetőr alakulatok alkották [9].

Az Osztrák – Magyar Monarchia időszakában az I. világháború időszaka alatt önkéntes katonákkal töltötték fel prioritási sorrendben a hadseregnek az úgynevezett harmadik vonalát [10] „magyar királyi népfelkelés” illetve az osztrák tartományokban „landsturm” néven.

A Nagy Háborút követően figyelemmel a trianoni békeszerződésben [11] foglaltakra meg kellett szüntetni az általános hadkötelezettséget, csak önkéntes haderő lehetett 35.000 főben maximalizálva. Az 1930-as évek második felében beállt politikai változások következtében, továbbá egy esetleges újabb háború kirobbanásának kockázatával – függetlenül a trianoni békediktátum tartalmára – ismételten megkezdődött a tartalékos katonák kiképzése.

A II. világháborút követően a rendszerváltozás időszakáig kettő honvédelmi törvényt fogadtak el: a honvédelemről szóló 1960. évi IV. törvényt, valamint a honvédelemről szóló 1976. évi I. törvényt. Utóbbi törvény III. fejezet 16.§-ban a fegyveres erők feladatai között rögzítésre került a „részvétel az ifjúság nevelésében”, illetve a VIII. fejezetben az állampolgárok honvédelmi kötelezettségei a 22.§ (3) bekezdése alapján a „honvédelmi kötelezettségek teljesítésére való nevelés és felkészítés céljából ifjúsági honvédelmi oktatásban vesz részt”.

3.2 Jogi háttér

A rendszerváltást követően a jogalkotó a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvényben már szabályozta az önkéntes vállalás szerinti szolgálatteljesítést, azonban az még nem a mai értelemben és gyakorlatba vett Önkéntes Területvédelmi Tartalékos képzést jelentette, hanem a sorkatonai szolgálat kiváltásának egyfajta lehetőségeként jelent meg. Ugyanakkor a NATO csatlakozási szándéknyilatkozat 1997. évben történt aláírásával az önkéntes tartalékos szolgálati forma felerősödött.

A sorkatonai szolgálati idő folyamatos csökkentése is indukálta az Önkéntes Tartalékos Rendszer mielőbbi bevezetését, amely az önkéntes tartalékos állománykategória bevezetésével 2002. évben valósult meg. A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény megszüntette a sorkatonai szolgálatot, illetve az általános hadkötelezettséget is. (A fenti jogszabály alapján az akkori terminológia szerint ugyan lehetőség van a hadkötelezettség visszaállítására, azonban az első kiképzett hadköteles katonára a kihirdetést követő 5-6 hónap múlva lehetett számítani.)

A „sorozás” eltörlésével a társadalom és a honvédelem kapcsolata minimalizálódott, „tulajdonképpen megszűnt”, amely a társadalom fejében úgy összpontosult „vége a sorkatonai szolgálatnak”. Középtávon a sorkatonai szolgálat megszüntetése azt is eredményezte, hogy Magyarország 2010. évben összesen 17 fő tartalékos katonával rendelkezett, amely valós katonai képességként nem értelmezhető.

Csóka Attila alezredes az Önkéntes Területvédelmi Tartalékos alegységek ABV védelmi feladatai értekezésében [12, pp. 58-66] rögzítette, hogy a 2010. évi árvízi védekezés és vörösiszap katasztrófa kezelésére a Magyar Honvédség személyi állománya nem volt elégséges.

A honvédelmi miniszter a Magyar Honvédség tartalékos rendszere fejlesztéséhez kapcsolódó egyes feladatokról szóló 95/2010. (XI. 16.) HM utasításban feladatként szabta a Magyar Honvédség tartalékos rendszerének fejlesztését [13].

Az utasítás a jogalkotó szándéka szerint ekkor még csupán az önkéntes védelmi tartalékost, illetve az önkéntes műveleti tartalékost nevezte meg az önkéntes tartalékos rendszer alapelemeiként. Az önkéntes műveleti tartalékosok jelentős része elsősorban nyugállományú (járadékos) katonák bevonását jelentette. Ezen szegmensbe tartozók több évtizedes katonai pályafutásuk okán kellő tapasztalattal rendelkeztek, a kiképzett tartalékos katonák gerincét alkották.

A jelenkori önkéntes tartalékos katonák jogállását a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény és a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 9/2013. (VIII.12.) HM rendelet szabályozza.

Az Alaptörvény értelmében Magyarország biztonságának három pillérét a Magyar Honvédség ereje, a szövetségi rendszer és az állampolgárok hazafias elkötelezettsége, áldozatvállalása jelenti. Magyarország biztonsági környezetének megváltozása, valamint a társadalom és a honvédelem kapcsolatrendszerének fejlesztése érdekében szükségessé vált 2017. évben az Önkéntes Tartalékos Rendszer új alapokra helyezése, amely így új lendületet kapott.

Az elvi elgondolást követően a Magyar Honvédség Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság átalakításának második ütemével kapcsolatos szervezési feladatokról szóló 59/2017. (XI.16.) HM utasítás második pontja az önkéntes tartalékos katonák területvédelmi feladatokra történő felkészítésének a lehetőségét teremtette meg.

Az Önkéntes Tartalékos Rendszer folyamatos fejlesztése illeszkedik abba a nemzetközi irányvonalba, amelynek szükségességét már a társadalom is felismerte. Az új területvédelmi alapokra helyezett rendszer elsődleges célja, hogy Magyarország összes járásában legyen tartalékos erő, amely képes a honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátására.

A biztonsági környezetben bekövetkezett és prognosztizált és hirtelen megjelent körülmények is indokoltá teszik az Önkéntes Tartalékos Rendszer további fejlesztését.

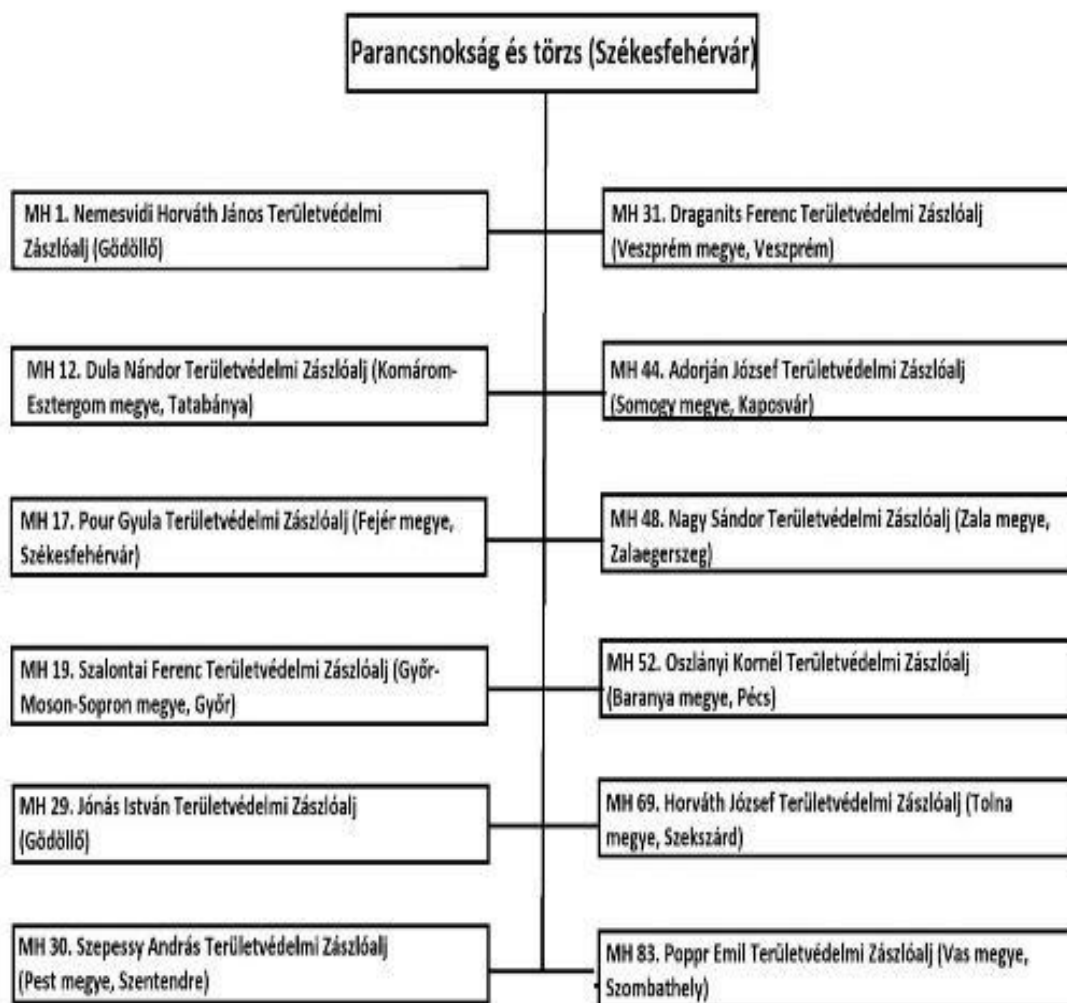
3.3 Szervezeti felépítés

A Magyar Honvédség területvédelmi ezredei 2018. október 1-én alakultak meg. Az MH 2. vitéz Vattay Antal Területvédelmi Ezred az ország kilenc keleti megyéjét fedte le. Az MH 6. Sípós Gyula Területvédelmi Ezred az ország kilenc dunántúli megyéjét, valamint Pest megyét és a fővárost fedte le.

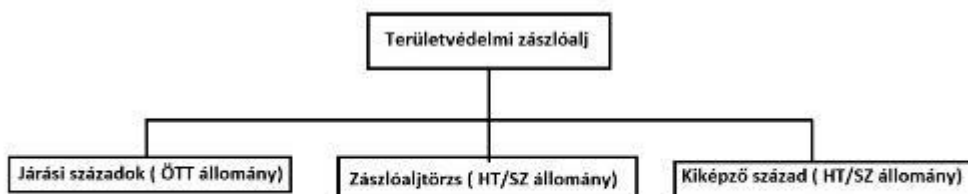
A területvédelmi ezredek egységes szervezeti struktúrával kerültek kialakításra, amelyek képesek biztosítani az adott vármegye és annak járási századainak feladatrendszerében meghatározott honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok végrehajtását.

A Magyar Honvédség Parancsnoksága és a Magyar Honvédség harcképessége, reagálóképessége, vezetési rendjének egyszerűsítése, valamint a bürokrácia csökkentésével összefüggő egyes feladatokról szóló 32/2022. (VIII.11.) HM utasítás alapján a Magyar Honvédség katonai szervezeteinek racionalizálásával kapcsolatos feladatok II. üteme alapján a meglévő 2 területvédelmi ezred bázisán – figyelemmel Magyarország EU régiós felosztására – 2023. január 01-én megalakult az 1., 3., 4., 5., 7. Területvédelmi Ezred.

A 7. Területvédelmi Ezred Győr székhellyel alakult meg, ugyanakkor illetékességi területe kiterjed Vas Vármegye, Veszprém Vármegye és Győr-Moson-Sopron Vármegye közigazgatási területére is.

2. ábra: Az MH 6. Sipos Gyula Területvédelmi Ezred felépítése [14]

3. ábra: A területvédelmi zászlóalj felépítése

4. ábra: A területvédelmi század felépítése [15]

3.4 Alkalmazás lehetőségei

Az állampolgárokat lokálpatrióta kötődésük okán sokkal könnyebb bevonni helyi védelmi feladatokba, legyen szó akár árvízi védekezésről, akár bármilyen más katonai jellegű feladatról. A területvédelmi zászlóalj feladata több komponensből tevődik össze. Elsősorban alaprendeltetésük okán felelősek a részükre meghatározott honvédelmi feladatok ellátásáért, ugyanakkor részt vesznek katasztrófa-elhárítási feladatokban, illetve azok következményeinek felszámolásában.

Természetesen erősítve a területvédelmi tagoltságot, feladatuk továbbá katonai jellegű protokolláris feladatok ellátása és részvétel a hazafias honvédelmi nevelésben is. Fókuszálva az alaprendeltetési alkalmazásra kettő nagy csoportot különböztetünk meg: területvédelmi feladatok, valamint katasztrófavédelmi feladatok.

1. Területvédelmi feladatok:

- katonai objektumok őrzés-védelme;
- létfontosságú polgári kritikus infrastruktúra őrzés-védelme;
- ellenőrző-áteresztő pontok telepítése, működtetése;
- határvédelmi feladatok (nem alaprendeltetés);
- területzárási feladatok;
- tömeges bevándorlás elleni védekezés (nem alaprendeltetés).

2. Katasztrófavédelmi feladatok:

- árvízvédelmi feladatok, sérült személyek mentése, katasztrófavédelmi esemény bekövetkezésekor eltűnt személy keresés-kutatása;
- havarria esetén a kitelepített lakosság elhelyezését biztosító ideiglenes objektumok telepítése;

- természeti és ipari katasztrófák, biológiai veszélyhelyzet [16] (Lásd. koronavírus) következményeinek felszámolása, mentése, mentesítése.

3.5 Felkészítés, kiképzés

Magyarország önkéntes tartalékos rendszere kialakításának elsődleges célja volt, hogy területi elven az ország valamennyi járásában megalakuljanak önkéntes területvédelmi századok. Szükség esetén helyben rendelkezésre álljon olyan alegység szintű felkészített, kiképzett, hazája iránt elkötelezett erő, amely képes ellátni honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatokat egyaránt. Az önkéntes területvédelmi tartalékos állomány alapfelkészítése jóváhagyott Kiképzési Program alapján történik. Az alapelgondolás szerint az alábbi kiképzési tematika került kiadásra 2017. évben.

	Modul										Össz.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<u>Honvédelmi ismeretek</u>	1										1
<u>Katonai testnevelés</u>	2	2	2	2	2	2	2	2			16
<u>Alaki kiképzés</u>	1	1	1	1	1	1	1	1			8
<u>Jogi és hadijogi ismeretek</u>					2						2
<u>Szabályzatismeret</u>	1		2								3
<u>Munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi ismeretek</u>	1	1									2
<u>Műszaki kiképzés</u>		2		4			2				8
<u>Katonai tereptan</u>		4				2				2	8
<u>Logisztikai ismeretek</u>				1					1		2
<u>Egészségügyi kiképzés</u>	2		1		5						8
<u>Híradókiképzés</u>			4			1	1				6
<u>Általános lökiképzés</u>	2			2				2	6	8	20
<u>Általános harcászat</u>	2		2		2		6	5	3	2	22
<u>Területvédelmi ismeretek</u>		2		2		6		2	2		14
<u>Összesen</u>	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	120

5. ábra Az ÖTT kiképzési programjának felépítése [17, p. 131]

A szerződést kötött önkéntes tartalékos katonáknak lehetőségük van úgynevezett tömbösített képzés keretében 20 nap alatt elsajátítani a képzési modulokat. Az önkéntes szolgálati forma és a munkahelyi elfoglaltság közötti harmonizációnak megfelelően lehetőség van továbbá arra is, hogy havi rendszerességgel (egy alkalommal péntek-szombat) végezzék el a kiképzési program elméleti- és gyakorlati elemeit.

Az önkéntes tartalékos alapkiképzési program 10 modulból épült fel kezdetben, amely jelenleg 12 modulból áll, illetve jelenleg átdolgozás alatt van figyelemmel az elmúlt években bekövetkezett biztonsági és környezeti változásokra, valamint az Önkéntes Tartalékos Rendszer fejlesztésre.

A kiképzési program két modullal bővült: egyrészt kiegészítésre került az általános lökiképzés, illetve új elemként megjelent az atom-, vegyi, biológiai tárgykör, amely a katasztrófavédelmi felkészítésnek már egy mélyebb részét képezi. Az új képzési ismeretanyag tartalmazza az ABV fegyverek és az azokhoz kapcsolódó egyéni és kollektív ABV védelmi eszközök és alkalmazásuk szabályait, valamint a vegyi- és sugárfelderítő mentesítő eszközök és anyagok ismeretét.

Az új tárgykör elsajátításával az önkéntes tartalékos katonák a felkészítésük során további jártasságot szereznek a katasztrófavédelmi feladatok ellátására (természeti és ipari katasztrófák) és jelentős mértékben tudják támogatni a vármegyékben települt katasztrófavédelmi erőket.

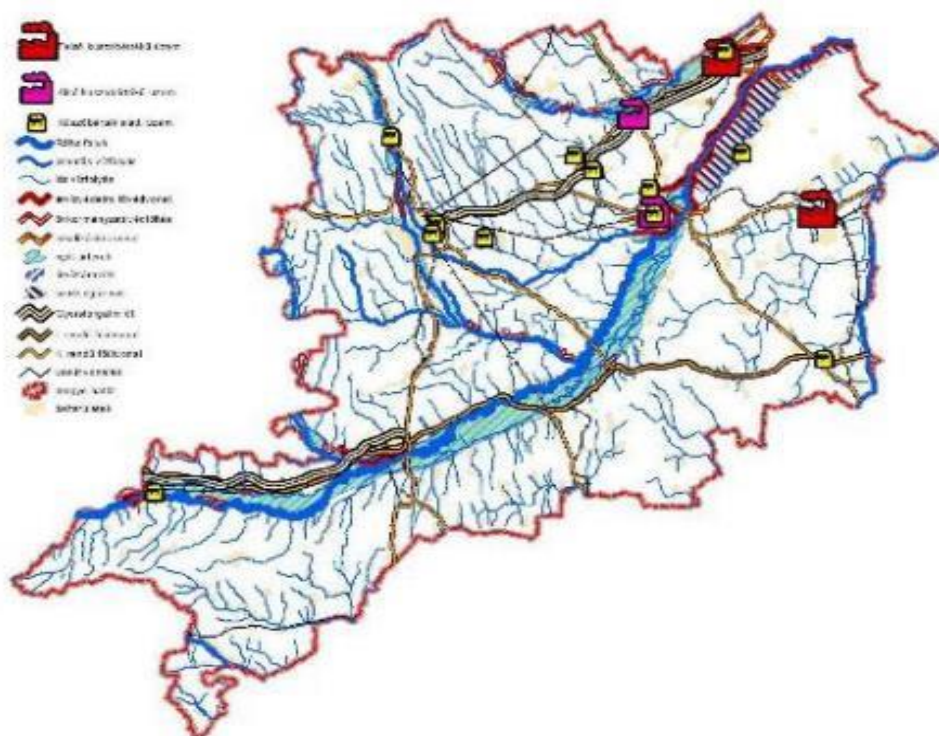
4. IRODALOMJEGYZÉK

- [1] K. Budavári, „A Zrínyi 2026 program. Korlátozott lehetőségek a magyar védelmi ipar fejlesztésére,” *Hadtudomány*, 2019. 3 kötet, pp. 142-159,
- [2] Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, *Elgondolás Vas megyei járési mentőcsoportok létrehozására (65-1/2013/IGH)*, Szombathely, 2013.
- [3] „A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-128-00-00> (2023.03.27.)
- [4] „234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-234-20-22> (2023.03.27.)
- [5] „62/2011. (XII. 29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-62-20-0A> (2023.03.27.)
- [6] „2021. évi XCIII. törvény a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-93-00-00> (2023.03.27.)
- [7] „402/2022. (X. 24.) Korm. rendelet a polgári védelmi kötelezettségről,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2022-402-20-22> (2023.03.27.)
- [8] „Corpus Juris Hungarici. 1715. évi VIII. törvénycikk,” [Online]. Elérhetőség: <https://konyvtar.parlament.hu/hu/magyar-jogi-portal> (2023.03.27.)
- [9] Hadtörténeti Intézet És Múzeum, „A honvédsereg megszervezése,” [Online]. Elérhetőség: <https://militaria.hu/digitalis-hadtortenelem-hadtorteneti-oktatasi-csomagok-iskolak-szamara/1848-49-es-szabadsagharc-es-forradalom-tortenete/a-honvedsereg-megszervezese> (2023.03.27.)
- [10] T. Balla, Magyar Katonák a dualizmus korabeli haderőben, B. Király és L. Veszprémy, szerk., Budapest: Atlanti Kutató és Kiadó Közalapítvány, 2003.
- [11] „1921. évi XXXIII. törvény,” [Online]. Elérhetőség: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=92100033.tv> (2023.03.27.)
- [12] „Vezetés, Felkészítés,” *Honvédségi Szemle*, pp. 58-66, 2020/6..
- [13] „95/2010 (XI.16.) HM utasítás A Magyar Honvédség tartalékos rendszere fejlesztéséhez kapcsolódó egységes feladatokról,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2010-95-B0-15> (2023.03.27.)

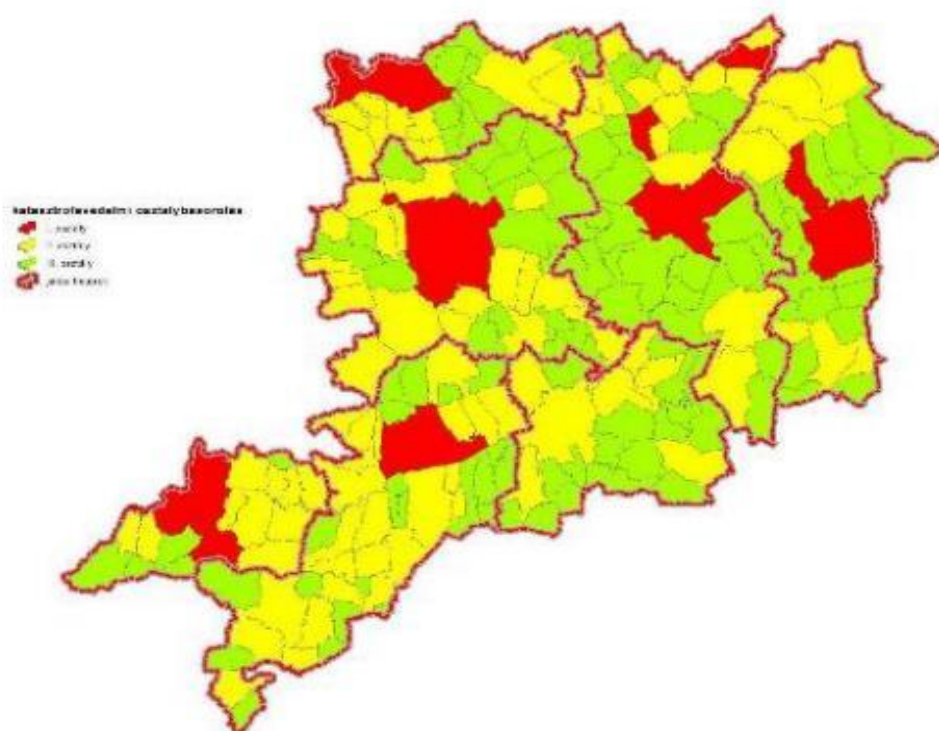
- [14] „Honvédelem,” [Online]. Elérhetőség: <https://honvedelem.hu/alakulat/mh-6-sipos-gyula-teruletvedelmi-ezred-1.html> (2023.03.27.)
- [15] Z. Horváth, „Katonai Logisztika,” 2019. évi. 3. szám: Hátországvédelem, Területvédelem Területvédelmi Ezredek, zászlóaljok a hatékonyan működő területvédelmi rendszer érdekében, 2019/3. [Online]. Elérhetőség: http://www.epa.hu/02700/02735/00089/pdf/EPA02735_katonai_logisztika_2019-03_024-062.pdf (2023.03.27.)
- [16] MTI, „Világgazdaság,” 2020. [Online]. Available: <https://www.vg.hu/kozelet/2020/05/mar-873-idosotthonban-fertotlenitettek-a-katonak>.
- [17] Z. Óze, „Az önkéntes Területvédelmi tartalékosok ABV-mentesítő képességének kialakítása,” *Hadmérnök* 2021. , p. 131, 2021/2.

5. ÁBRÁK, KÉPEK JEGYZÉKE

1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. kép

7. kép

8. kép

9. kép

10. kép

11. kép

12. kép

13. kép

14. kép

15. kép

16. kép

17. kép

18. kép

19. kép

20. kép

21. kép

22. kép

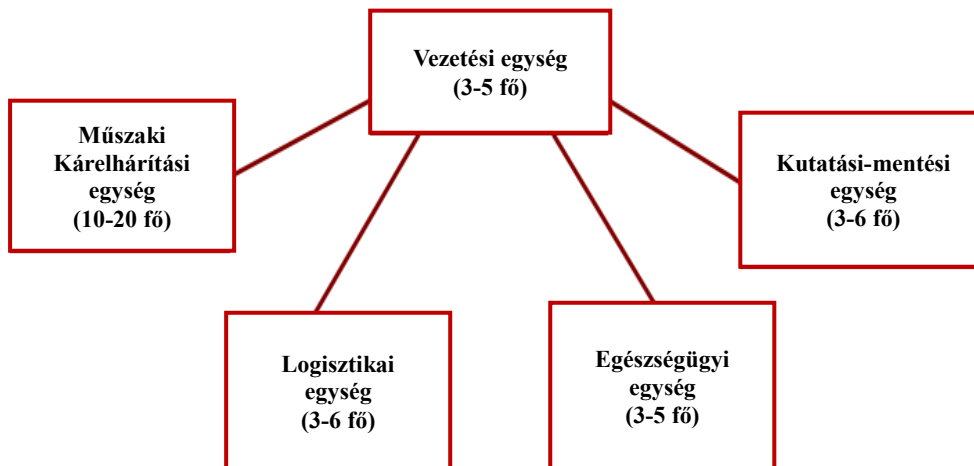
23. kép

1. ábra

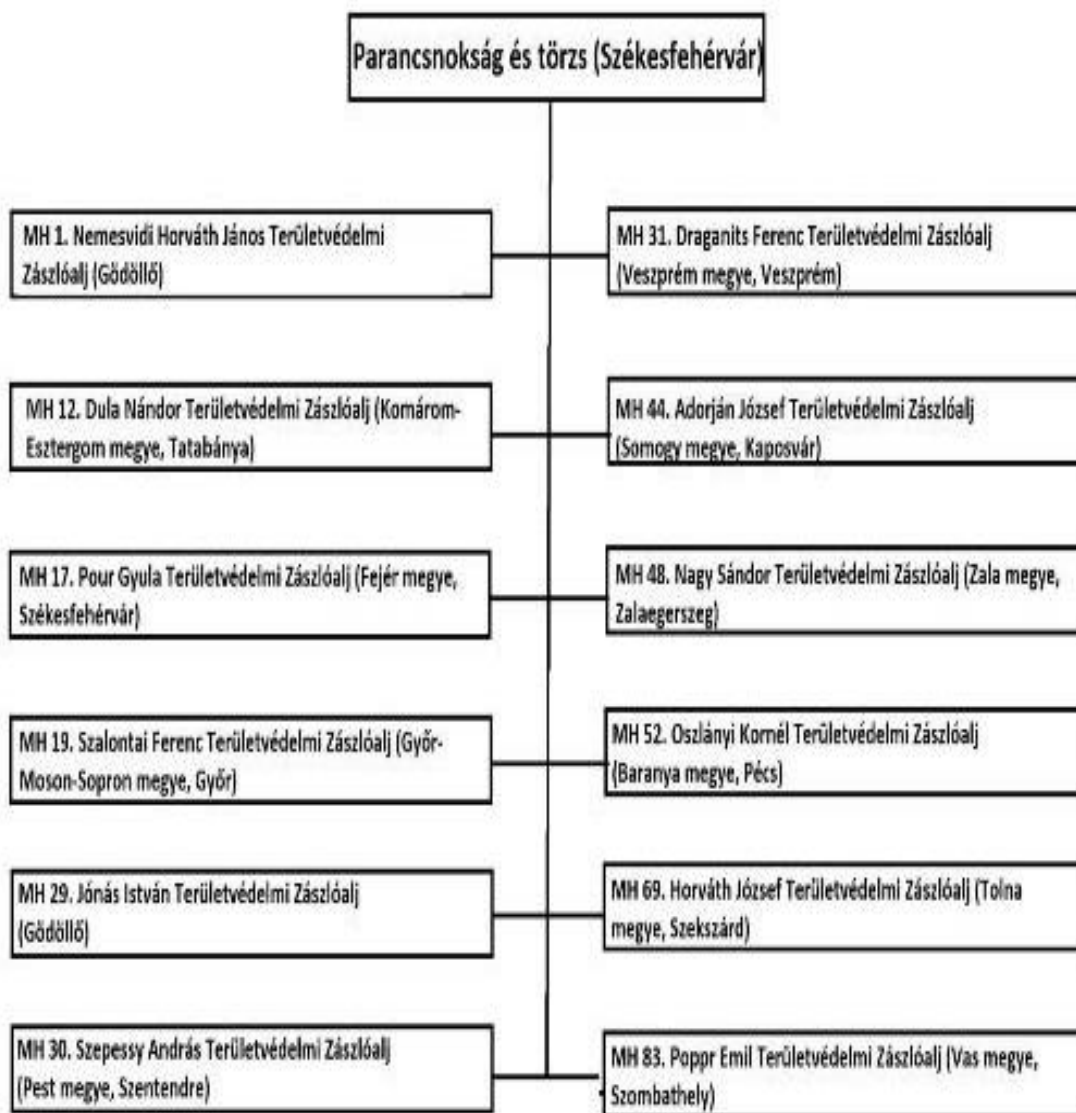
Az önkéntes mentőszervezetek elvi felépítése

Valamennyi szervezetnek, a helyi specifikumok figyelembevételével, azonos a felépítése.

Az egységeket egységvezető vezeti.

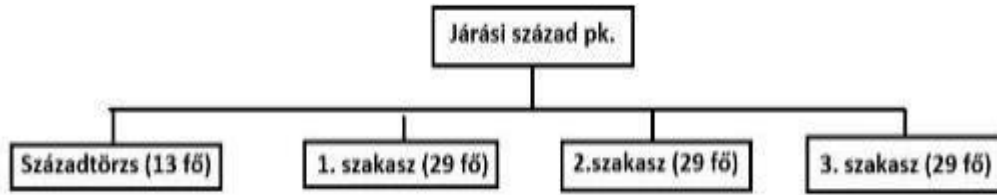
2. ábra

3. ábra

4. ábra

5. ábra

	Modul										Össz.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<u>Honvédelmi ismeretek</u>	1										1
<u>Katonai testnevelés</u>	2	2	2	2	2	2	2	2			16
<u>Alaki kiképzés</u>	1	1	1	1	1	1	1	1			8
<u>Jogi és hadijogi ismeretek</u>					2						2
<u>Szabályzatismeret</u>	1		2								3
<u>Munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi ismeretek</u>	1	1									2
<u>Műszaki kiképzés</u>		2		4			2				8
<u>Katonai tereptan</u>		4				2				2	8
<u>Logisztikai ismeretek</u>				1					1		2
<u>Egészségügyi kiképzés</u>	2		1		5						8
<u>Híradókiképzés</u>			4			1	1				6
<u>Általános lökiképzés</u>	2			2				2	6	8	20
<u>Általános harcászat</u>	2		2		2		6	5	3	2	22
<u>Területvédelmi ismeretek</u>		2		2		6		2	2		14
<u>Összesen:</u>	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	120